
ТЕМА VIII

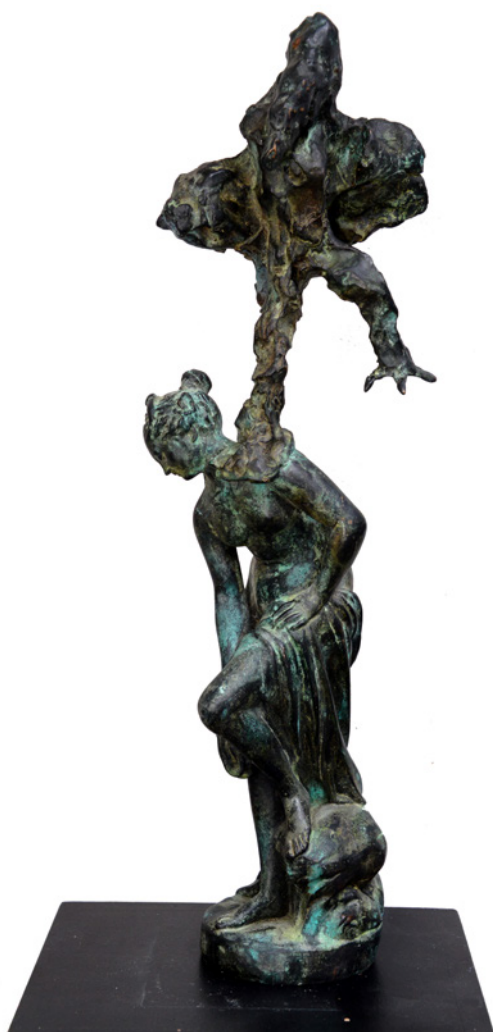

СЛОБОДНА ТЕМА
6. БЕОПС

БЕОГРАДСКО БЕСЕДНИШТВО СРЕДЊОШКОЛАЦА
МАТЕМАТИЧКА ГИМНАЗИЈА БЕОГРАД
24. 11. 2017.

Драган Раденовић, *Лепота греха*, 70 цм, бронза

ΟΓΛΕΔΑΛΟ

NOMEN EST OMEN

Трећа најага 6. БЕОПС-а

Постаје заиста нужно да се пажња европских влада скрене на проблем, који изгледа тако ситан да владе сматрају да уопште и не треба да га примете. Та ствар, тај проблем, то је ово: Убијају један идеал. Тачније, убијају три идеала. Дају им једно име, а касније чине ствари потпуно супротне од онога што та имена треба да представљају. Где се то дешава? У Европи. Има ли сведока да то посведочи? Сведок је један, цео свет. А владе, виде ли то? Не виде.

Часни суде,

Вечерас стојим овде пред вама да одбраним идеале над идеалима, идеале који су бачени у прашину и оскрнављени, идеале којима се даје једно име или једно значење, а касније се са њима поступа потпуно другачије. Вечерас сам овде да одбраним слободу, једнакост и братство. Те идеале нам је изнедрила давна Француска револуција. Дакле, да почнемо.

Слобода, шта је слобода? Какво значење она има? Какав предзнак је та слобода требало да буде? То треба да буде подједнака слобода да чинимо све оно што не штети другима, а што је у границама закона. А реците ми, када можемо да чинимо оно што нам је воља?

На пример, када имамо један милион. Даје ли слобода свакоме тај један милион? Човек без милиона није онај који чини шта му је воља, већ онај са којим други раде оно што желе. И шта из тога произилази? Произилази да поред слободе постоји и једнакост пред законима. Што се те једнакости тиче, рећи ћу само једну ствар: да њу у оваквом виду каква сада постоји свако треба да гледа као увреду и треба да је се стиди.

И шта нам Часни суде остаде од лозинке? Братство. Е тај део лозинке је најзанимљивији, јер, сложићете се са мном, представља главни камен спотицања на западу. Човек са запада говори о братству као о невидљивој сили која покреће свет, а не зна да се братство не може ниоткуда створити. Оно је део природе. И шта онда чинити? Треба по сваку цену створити братство, али, Уважени суде, братство се не може створити. Братство је богомдано.

ОГЛЕДАЛО

Братство је део природе. А у природи западног света оно не постоји. Постоји само начело индивидуалности и начело свога дома. Постоји принцип самоодржавања, самопривређивања и самопоптрђивања самога себе, супротстављање тога ја целом свету, целој природи и свим осталим људима. А из таквог потврђивања самога себе није се могло створити братство.

Дакле, само име и самопостојање слободе, једнакости и братства је требало да буде предзнак таквог друштвеног уређења где ће примарне да буду једино људске вредности. А шта испаде од тога? Испада да ми људи, врло често, постајемо звери, али звер никада неће постати човек. Звер не зна шта је слобода, шта је једнакост и шта је братство. Звер не зна како се тим именима поступа и шта се са њима ради; али звер зна једну ствар – једино може да опстане уколико је део чопора.

И реците ви мени, Часни суде, ко је овде већи човек?

Човек или звер ?

Маша Марковић

Прва крагујевачка гимназија Крагујевац
ментор: проф. Марио Бадјук

У ОДБРАНУ КЊИГЕ

Идок отац одговара на електронску пошту, мајка лајкује слике са крштења Мириног детета. Син је пред рачунаром опчињен најновијом игрицом. Терка у соби гледа маратон хорор филмова, јер ипак је почео зимски распуст, па шта би паметније радила?

Јесте ли се препознали?

Била је ово типична слика данашњице. Претпостављам, ваш уобичајени дан.

Без међусобног гледања. Без живог разговора. Само те празне и бесмучне машине које господаре вашим животима.

Господаре...

Не дају вам да побегнете од њих. Шчепају вас суровим рукама и воде директно у свет бесплодних маштарија. Неписмености. Отуђености. Свет без емпатије. Великог слова. Тачке и зареза.

Немилосрдни свет убијања људске душе.

А ја не дам. Не дам да заборавим мирис старе пожутеле хартије готово потпуно исцепане књиге из библиотеке. Нестрпљење док ишчекујем неизвесну смрт протагонисте. Слане сузе због узалудне и неузвраћене љубави охоло принцезе...

Да ли ви желите да вам заувек одузму Тома Сојера? Робинзона? Гилгамеша, Милета Врапца, Ника Ђулибрка и учитеља Паприку? Ваше детињство?

Ликове уз које сте одрасли смејући се њима и њиховим другарима, уз које сте плакали када би били повређени или кажњени, које сте осећали као део себе?

Знам да не желите.

Често се и ја нађем пред искушењем. Као и свако од вас.

Сила коју има господар јалових маштарија често је већа од сада већ старог, готово заборављеног принца корица, повеза и штампаних слова.

Тешко је одупрети се. А како и не би било? Виртуелни свет је много јачи од вас. Од свих нас заједно. Мада ми то и даље не схватамо.

Одувек су постојали они најхрабрији међу људима. Они који ће бранити част своје домовине, свој народ, свог краља. Витези, ратници.

ОГЛЕДАЛО

То су, данас, романописци, приповедачи, путописци, есејисти, биографи и песници, који воде даноноћну и неизвесну борбу са *Задрујом, Паровима, Фармом...*

Побеђују ли? Некада да, некада не.

Као и у сваком рату, битке се добијају, али и губе. Жртава има, али се и рађају нови витези.

Не дају да се заборави наш језик, писменост, ћирилица и спајање једног народа кроз књигу.

Али, шачица људи никада није била довољна да се добије рат. Потребно је много више од тога. Никада се ратови нису добијали без целог народа.

Да ли желите да нестанете? Претпостављам да не, као ни ја. И зато се морамо заједно ујединити у борби против годинама уназад планираног терора над нашим умовима. Над вашом децом. И вашим потомцима.

Ко је *йамејним* телефонима и електронским уређајима дао толику власт? Нико до нас самих.

Сами смо *изласали* постепено самоуништење.

И зато стајем уз слово на хартији.

А ви? Стајете ли ви уз књигу? Уз читање бајки својој деци пред спавање? Уз уживања у омиљеном роману након напорног дана на послу? Уз новине? Али не новине пуне обмане, кривотворине и лажних вести. Лажних људи. Не, већ уз новине из чијих текстова се образујемо и добијамо слику о правим вредностима. Правим људима без којих не бисмо данас били оно што јесмо.

Уколико желимо да и будуће генерације упознају ружу, лисицу и Малог Принца, устанимо и заједно се боримо за оно вечно, и непролазно, за књигу!

Софија Димитријевић

Гимназија Чачак

ментор: проф. Слободан Николић

ШТА ЈЕ СВЕ ПАМЕТНО?

Прва наџрага б. БЕОПС-а

Кажу: Паметан си онолико колико знаш да ћуиши... ја не знам дуго, а и баш сад треба да говорим. Значи, ја сам себе већ у старту класификовао. Господо, има једна мала справа која нам се увукла у живот, из џепа у живот – наш телефон и да будем прецизнији, наш паметни телефон. Ово мала направа која стаје на ваш длан има више компјутерске моћи него читава мисија Аполо 11 која је слетела на Мјесец. Онда кад је погледам, осјећам се чак и гупо поред ње, и нисам једини који тако мисли.

Рођен сам и дјетињство сам провео у Босни, па сам дошао у Нови Сад тако да знам шта се све прича о Босанцима. Да имамо велику главу, што и није далеко од истине, а и не баш много у њој. Сва срећа па нисмо сами у тој категорији. Јер ту су и гупе плавуше, гупи полицајци, а о гупим политичарима ни да говоримо, а у исту категорију сместили смо чак и точак, јер познато је да за неког ко не одише памећу кажемо: *Глуп к'оџочак*. Ето какви смо, најбитнијем изуму у људској историји дали смо епитет гуп, а да није било тог гупог точка не би било ни овог свијета око нас каквог га данас познајемо. Да нам није гупих плавуша у које бисмо се ми мушкарци заљубљивали ко би нас тако лијепо разумио, да нам није гупих полицајаца ко би нас чувао док мирно спавамо, а да није нас Босанаца за кога бисте рекли да има велику главу и ко би нам био нобеловац.

Господо охоло се користимо епитетом гуп, а епитет паметан тако олако дајемо. Погледајте само : паметни телефон, паметни компјутер, паметни телевизор, паметни аутомобил, паметни фрижидер, а сада и паметна зграда. Нашим креацијама дали смо епитет паметан, а једни друге називамо гупим. Станите онда да вас питам: Ко је све те паметне ствари направио? Па ми!! Ми овако гупи, мало парадоксално, зар не? Примећујем да што више правимо паметне ствари, оне нам враћају тако што нас себи присвајају, што нас у себе интегришу, а ми?! -постајемо отуђени. Сви смо повезани, а тако удаљени. На друштвеним мрежама стотине, чак и хиљаде пријатеља, а никада нисмо били усамљенији.

Када нисмо имали паметне телефоне, имали смо права дружења. Сигурно сте и ви одрасли кришом једући комшијино воће.

ОГЛЕДАЛО

У мом комшилуку су се издвајала два дрвета. Једна вишња и једна трешња. Ми смо сви редом јели само вишње, иако се знало да су трешње слађе и то све због једне Вишње у коју смо сви били заљубљени. Али узалудно, била је старија, а ми смо *ћечица*. Све је мање оваквих прича.

Направили смо паметне машине и постали зависни од њих. Реците ми искрено колико можемо без телефона? Нажалост, ни мало... Нисам ја против прогреса, кажем себи тврда главо босанска, напротив, али јесам изразито против да погонско гориво за паметне ствари буду наше душе.

Све око нас паметне ствари, а мало тога паметног раде. Зар *џа-мејне ствари* нисмо могли замијенити називом корисне, *сујер корисне, меја корисне*. Добили смо паметне уређаје са екранима високе резолуције да зурећи у њих не бисмо видјели куда идемо, јер слијепцу је и свака уличица као булевар. Не бих ја нас назвао глупим, више лаковјерним. Наше духовно биће деградирано је, свело се само на желудац, што год убаците у њега ми то прихватимо и варимо. Али то није све, што би рекли на Топ Схоп рекламама, идемо и корак даље, почели смо чак и да волимо наше паметне уређаје. Када бисте питали гејмера шта воли, рекао би вам свој компјутер на коме игра, када бисте *јуџијубера* питали шта он воли, рекао би своју камеру којом снима, а када бисте питали просјечног беспосленог пензионера шта он воли, рекао би вам свој ТВ на коме гледа *Парове* и *Задрују* са којима одлази на починак, а буди се са Надом Маџуром. . А зашто волимо све те паметне ствари? Амерички рабин и етичар Деслер каже : *Истинска љубав је љубав давања. Када волиш некога или неку волиш дио себе који си дали њему или њој*. Аналогно томе, наше паметне направе волимо, јер смо дали дио себе, дио своје памети управо њима. Да ли нас то чини мање паметним, не бих рекао. Да није тако, не би било напретка, постали бисмо једно регресивно друштво. Зато не дајте да вам кажу да живите у времену паметних телефона и глупих власника, јер једина улога свих тих паметних справица је да служе нама.

Ми смо њихови творци, без нас њихова егзистенција нема смисла. Да сутра нас нестане, ко би их користио, одржавао, поправљао, а и нове правио. И ако смо након свега и даље глупи у односу на наше паметне направе, по ријечима познате пјесме радосно кажем: *О како је лепо бићи глуп...*

Светозар Ђурановић

Гимназија „Светозар Марковић“ Нови Сад

ментори: проф. Александар Крстић

и проф. Бранко Стаменовић

КАРАЋОЗ СЕ ИГРА

Друџа наџрада б. БЕОПС-а

Мислити наглас данас је и епитет и парадокс. То значи ставити главу у торбу, па је изврнути на ветрометину – свима на домашај. Ако не бирате мачевање, већ плес са ветрењачама, драги мислиоци новог века, надиграћете и вукове и Аску. За плес је, ипак, потребно много више него за бој – за то су сви кадри, транспарентно је. Цивилизација нас учи да оружје положимо у дланове, искуство пак казује да је оно већ гурнуто негде под мисао. Данас пред вама, у мом реторичком ткању заплео се Карађоз, призван из театра сенки да нас сучи са авлијом сопственог живота. У мизансцену сваког, па и данашњег друштва, позорница сенки најпре научи дете луткарству продужених руку свевидећег и свеприсутног властелина који познатљиво простим потезом повлачи конце игре у којој је човек марионета, пардон, пожељна лепушкаста лутка. Барбике ипак нису завладале светом, јер оне не пишу женским писмом. Овај свет ће укротити унуке бардова и рапсода, јер су одбациле еристику заводљивих гласова сирена. У земљи дечака из воде само оне знају тајну рођених из зеље. Услов је да постану лутке. Зар и ја немам, овде пред вама, једино право да говорим док се реторички играм. Лутка сам и сама. Карађоз, главом и брадом. Само је питање: где су конци?

Тај Латифага се заиграо мојим гласницама и тражи да признам кривицу речитих, проклетство мислећих, заверу надахнутих, да посведочим сопствену зараженост лепотом за коју је давно ослепео људски вид. Крива сам јер је матерњи језик за мене дах отаџбине, а истина није мање истина јер је уримована. Моје ћутање никада није злато због тишине, већ молитвени призив за реч која недостаје. Моји возови нису на брзим пругама већ на смерницама андрићевских знакова крај путева којима се ређе иде. Признајем deposit књишких талого у сопственој души претећи за стерилне екологије урбаног празнословља. Бременита сам архивском трулежи мудросних записа и у мом срцу од мастила станари књишка ваш. Моја је авлија од палимпсеста, пергаментом поплочана и не да се избелити разређивачем виртуелних неонских реклама. Сем у оном скривеном куту мога срца у које баш зури оно Карађозово свевидеће око.

ОГЛЕДАЛО

Само још једно признање тражи: да откријем тајну аутохтоних, да разгрнем властити корен рода који лутке бића и без конца усправно држи. За узврат би ме научио корацима људи чији је живот траг по води, нечујних и без отисака у пешчаној пустињи човечанства. То су људи који наслеђују само способност да живе, али и не да буду. Они гледају право и љубе земљу деце своје, а не дедова својих. Јер част неће зависити од тога одакле долазимо, него куда идемо. Скоро сам се видела како из кантице заливам водом сопствену главу, засађену попут главице купуса у завичајно тло и миришем цветове са дрвета нације на грани својих предака. Клише човеколике генеалогije. Пожелех лет, бар искорак, заиграх Карађозов плес јер моја авлија поста орвеловски вртлог једноличја, пропаганда тесногрлости која заборави да тајна људи никлих из земље није у укорееености већ у животном принципу који је способан да оствари преокрет односа између корена и гране. Зар још Платон у Тимају не каже да је, за разлику од биљке која расте из корена у земљи, човек растом из главе, због своје сродности са небом, аутохтон на небески начин. Главом и умом својим уздиже човек тело своје и телос рода свога, јер само људска душа има способност да се супротстави спољашњем кретању – судбини лутке. Само она познаје унутрашње аутохтоне кретење светске душе. Та обрнута слика света људске укорееености осујећује луткарство продужених руку властелина душа из животног позоришта сенки.

Карађоз се игра...а ја још увек верујем детиње и исповедам своју заведеност херојством. Херојство је ствар поетског по себи. Песник у младом бићу је немирна савест свог времена, колико и искра божанског живота у људском белутку. Исповедам завет приче и причања. Признала бих и да сам недопричана Андрићева кћи... Верујем у живу реч и на сопствену таложим сумерске плоче, барокне бравуре, романтичарске манифесте, авангардне паролe. Не стрепим од сугестивности матерњег језика и бирам пут којим се ређе иде. Пут од мостова, од корака, од речи. Верујем у човека, *рођеној без свој знања, баченој у океан њосћојања, који мора њлива-ши, њосћојајши, носиии иденњињиет...* *Издржајши сударе који нису њо мери људске снаје.* Мислити наглас значи плесати наглас – надиграти конце обесправљених.

Катарина Лазић

Филолошка гимназија Београд
ментор: проф. Виолета Јелачић Србуљ

ОГЛЕДАЛО

ЧАСОПИС УЧЕНИКА И ПРОФЕСОРА СРЕДЊИХ ШКОЛА

3. БЕОГРАДСКО ОГЛЕДАЊЕ

Конкурс за средњошколце Србије и региона
у три категорије: **поезија, кратка прича и есеј**

На конкурс могу учествовати ученици из земаља региона (Црна Гора, Република Српска, Босна и Херцеговина, Хрватска...) са **једном песмом, једном кратком причом и једним есејем**. Обавезно је навести назив рада, име и презиме аутора и разред, име професора/ментора, адресу школе, контакт телефон и имејл адресу.

Радове слати најкасније до **31. марта 2018.** године, у електронској форми на **ogledalo.blagovest@gmail.com**, а песме на **olgicarajic@gmail.com**

Текст, ћирилицом или латиницом, треба да буде откуцан у фонту *Times New Roman*, величине 12. Кратка прича и есеј не би требало да прелазе 2 странице, односно 3600 карактера.

Стручни жири извршиће избор најбољих радова, доделити по три награде у свакој категорији, а најуспешнији радови биће штампани у мајском броју часописа **ОГЛЕДАЛО**.

Свечана додела награда биће 11. маја 2018. у 12 сати.

ОГЛЕДАЛО

галерија
КУЛОАР
математичка гимназија београд
ГОДИНА!

6. БЕОПС

БЕОГРАДСКО БЕСЕДНИШТВО
СРЕДЊОШКОЛАЦА
24. 11. 2017

(слика: Милан Туцовић)

---

6. БЕОПС

БЕОГРАДСКО БЕСЕДНИШТВО СРЕДЊОШКОЛАЦА

Математичка гимназија Београд
Краљице Наталије 37
mg.edu.rs

Директор

мр Срђан Огњановић

Уредник галерије КУЛОАР и селектор БЕОПС-а

Радивоје Благојевић

Сарадници

Мирјана Мићић
Синиша Митрић
Душица Атанасковић
Горан Обрадовић

Дизајн

Лука Тилингер

Жири

Проф. др Милан Распоповић
физичар и филозоф

Илија Церовић
*главни и одговорни уредник
научно-образовног програма РТС-а
и директор РТС*

Душанка Павловић
професор српског језика

Проф. др Драган Раденовић
вајар и филозоф

Станко Стојиљковић
новинар и публициста

ΟΓΛΕΔΑΛΟ
